

ERDIKO KAIERA

MOSKUKO URREA

1983-1993 garaia gogoratuz, mitoak amilaraztea helburu

Gaztetxo zela bere herrian egosi zen saltsa-maltsa hobeto ezagutzeko grinak eraman zuen Juanma Sarasola orduko lekukotza zuzenak biltzera. Bi urtez aritu da buru-belarri, haurren zaintzak uzten zizkion zirrikitu guztiak helburu horretarako baliatu beharrean. Moskuko Urrea. Kultura eta gizarte mugimenduen eztanda Irunen (1983-1993) liburua dugu jakin-min haren emaitza. Banizu Nizukek argitaratuko du aurki, urtea hastearekin batera.

| GARBINE UBEDA GOIKOETXEA |

Argazkiak: Juanma Sarasolak bilduak

Temblores rockabilly taldea, Antzaranen.

ADIN JAKIN batetik gorako gehientsuenek ezagutzen dute Irungo Mosku. 80ko eta 90eko hamarkadak puri-purian bizi izan zituztenen bilgune esanguratsua izan zen ofizialki Urdanibia plaza dena, kontuan hartu

beharreko erreferentzia eta epizentro, Euskal Herriko zeinahi bazterretatik erreparatuta ere: hango giroa, hango mugimendua, hango parrandak, tabernak, jendeak, antolamendua. Juanma Sarasola kazetariak garai hartako

35 elkarrizketa, atalez atal

MUSIKA

Mattin Sorzabalbere. Elatzeta, Muerte Subita, Krimental, Anti-Regimen, Kortatu, Baldin Bada, Imuntzo eta Beloki.

Miren-Io Arrieta. Muerte Subita, Krimental. Abeslaria, teklatuak.

Jabier Muguruza. Les Mecaniciens, bakarlarria.

Iñigo Muguruza. Des-Band, Kortatu, Delirium Tremens, Negu Gorriak.

Fermin Muruzura. Zikinbrillo, Kortatu, Negu Gorriak...

Koldo eta Xabi Sorzabalbere.

Txalaparta berreskuratu zuten Bidasoa Behereko eskualdean.

Pedro Rodriguez. Caid Deceit, Thor, Leize...

Pablo Susperregi *Katu* Ikusgai, Oihana berbena taldeak, Baldin Bada, The Lumberas Brothers.

Miguelon Garcia, Rafa Racero, Txemari Leitza. Anti-Regimen.

Claus Groten. Vomito.

Mikel Garikoitz Errezola. Oihana berbena taldea, bakarlarria.

Karlos Osinaga. Zorrotz, Kashbad, Lisabö.

Aitor Perez. Apurtu.

Juanjo Cabezon. Auskalo, Lasai-Massai.

Manolo Diosdado Racero 'Pinguí'.

Edu Vicente eta Jorge Carrere. Kraddock's, Temblores.

IRRATI LIBREAK (ANGULA IRRATIA). Gorka Berges, Aitor Errazkin Basurko.

IKASLE ETA GAZTE MUGIMENDUAK Xabi Lluçia. Ikasle Abertzaleak, Jarrai, Irungo Gazteen Asanblada.

GAZTE ASANBLADAK, OKUPAZIOA, FANZINEAK. Mariano Diez.

DISKODENDA ALTERNATIBOAK

Juancar Garcia Alberca (Bloody Mary) eta Jabier Calvo Sagartzazu 'Jabiolo' (Bertso-Hop).

ANTIMILITARISMOA

Iñaki Martin Camara 'Grillo' Kakitzat.

EKOLOGISMOA

Mikel Estonba. Txingudiren Aldeko Koordinadora.

BERTSOLARITZA

Abel Zabala. Bertsolaria. Xanti Zabala 'Lexo'-ren semea.

EUSKALGINTZA

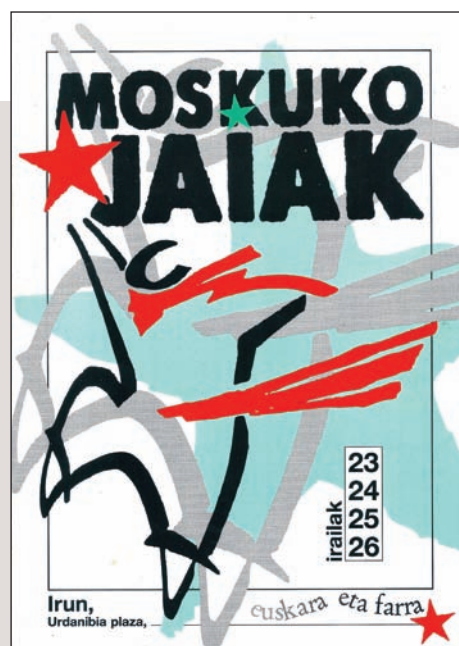
Idoia Genua. Irungo AEK.

LITERATURA

Maripi Solbes Uranga. Jorge Gimenez Bech.

ARTE DRAMATIKOIA

Espe Lopez. Legaleon-T.

1993ko afixa.

HISTORIA. Mertxe Tranche. Literatura tailer, feminismo, eta historia alorretan aritua.

ARGAZKIGINTZA

Jon Iraundegi. Rock kontzertuetako argazkilaria.

FEMINISMOA, GAY-LESBIANAK

Txaro Arribas. Argiri emakume taldea. Josu Cariñena. EHGAM.

AUZOETAKO JAIK

Rafa Gonzalez Merino.

TABERNARIEN IKUSPEGIA

Joxe Mari Etxenagusia 'Etxe'.

SANTO TOMAS FUTBITO

TXAPELKETA Toño Puerta.

gizarte eta kultur susperraldia erretratatu du xehe-xehe.

Atarikoan aipatu duenez, "ahozko historiaren eta istorioen bilduma" egin nahi izan du Sarasolak, "hitzez nahiz irudiz osaturiko argazki orokorra". Hamarkada hartan gizarte eta kultur bizitzan protagonista izan zirenen elkarrizketek osatzen dute liburuaren muina. Alabaina, harrigarria egiten da bere eskuetara heldu den irudi, afixa, fanzine, pegata, eskuorri, datu, bideo, bitxikeria, lekukotza eta informazio pila. "Liburu honen asmoa ez da entziklopedia izatea" nabarmendu du horri buruz galdetuta; material mordoak bildu izanagatik, halakoe-tan badelako beti zer osatu, zer jaso, zer erreparatu.

Pedro Rodriguez (Caid Deceit taldea), Gernikako gaztetxean.

Juanma Sarasola: «Topikoak hautsi ditzake liburuak, Iruni oso toki jakinetik begiratzen baitzaio gaur egun»

Halako dimentsioa hartzen duen lana izaki, zor moralik sortu al zaizu?

Lagundu didatenekin dut zorra, kontaktuak eta materiala eskura jarri didatenekin, ezagutzen ez nituen talde eta pertsonen izenak eman dizkidatenekin. Gero, liburua argitaratzen denean, gerta liteke bakarren batek erreparoa agertzea, halakori behar beste garrantzirik eman ez diodala esatea, adibidez. Denetik sartzen saiatu naiz, baina hautaketa-lana ere badago, azken finean.

Nola egin duzu hautaketa, atalez atal joan zara ala pertsona jakinen bila jo duzu?

Lehenik musikarekin hasi nintzen, arlo horrek hartuko baitu toki zabalena. Saltsa horretan gidari izan direnak edo jendearengana gehien hurbiltzen zirenak hobetsi ditut. Buruz erreparoa egin ondoren informazio bila hasi nintzen, interneten, liburuetan eta gainerakoetan. Ezagunengana ere jo dut, Apurto taldeko Aitor Perezengana, esaterako, eta haiek informazio eta material gehiago pasatu didate. Gaika joan naiz liburua osatzen. Zenbait kasutan, hautatutako protagonistak arlo bat baino gehiago hartzen du eta kasu horietan guztiez galdetu diet, baita garai hartako

ko balorazio orokorraz, bizi izandako esperientziaz edo gaur egungo arekiko alderaketaz ere.

1983-1993ko tartean murgildu zara zehazki.

Baina sarreran atzerago ere jo dugu, eta elkarrizketetan aurreko erreferentziak aipatzen dituzte zaharrenek. Mattin Sorzabalbereri edo Fermín Muguruzari, adibidez, musikan nola hasi ziren galdetu didanean edo orduko giroaren berri emateko eskatu didanean, lehenagoko gertaerak aipatu dizkidate aurrekari gisa: Aixerrrotako kontzertu sonatua, The Clashek Anoetan jo zutenekoa... Erreferentzia saihestezinak dira. Bestalde, denboran aurrera ere egin dut, batik bat epilogoan, Vomitot taldeko Victor Perez zenari 1995ean egin zitzaion omenaldia barne hartu nahi bainuen. Bera bezala hildako beste askoren sinbolo gisa ekarri dut Victor Perez. Haiek ere gogoratzeke.

Irrati libreak, gaztetxeak, literatura, zinema, Okupen mugimendua, feminismoa, drogak... Arlo ugari ageri dira liburuan, eta tabernariak ere tokitxo hartu dute.

Gertatzen ari ziren saltsak hobekien ikusten zituztelako. Jendearen

jarrera ongi kaptatzen zuten, musika jartzen zuten. Festen Batzordekoak ere kontuan hartu ditut. Garai hartan Santo Tomas futbito txapelketa antolatzen zuten Gestorak. 128 talde aritu ziren txapelketan eta udala zango traban beti. Kamiseta batzuen harira liskarra sortu zen eta oihartzun handia izan zuen. 1993an ez zuten azkenean antolatzen utzi eta 1994an egin zen azkena. Azagrak gertaera haren kontura egindako komikia ere ekarri nahi dut liburura.

Irundik kanpokoen begirada ere jaso duzu.

Herralde bakoitzetik kolaborazio bana ekarri nahi nuen, eta emakumezkoak kontuan hartzeko ahalegin berezia egin dut, gainerako orrialdeetan ez baitaude sobera: Niko Etxart, Itxaro Borda, Elena Lopez Agirre, Aurora Beltran...

Zer aportatuko du liburuak?

Garai baten testigantza, hasteko eta behin. Neronek asko ikasi dut. Batzuentzat garai hura gogoratzea izango da, perlaren bat deskubritzea ere bai, beharbada. hogeituro gazteentzat, gauzak bere tokian jartzea, mitoak haustea; zenbaitek esan didatenez, gaurko gazteek

Hitzordu ugari egin du Sarasolak, jorratu dituen arloak eta aurkibideko izenen zerrenda ikusi besterik ez (aurreko orrialdeko koadroan). Baina elkarrizketa hutsetik harago, solasaldi bilakatu zitzaizkion hitzordu gehienak, “maiz ildo zurrunetatik desbideratuta aritu ginen berriketa librean. Horrek bestelako datu bilketa ahalbidetu digu, atseginagoa, lasaiagoa, mamitsuagoa”.

Itxurak itxura, oroi-min negartitik eta mitifikaziotik urruntzea izan da nola egilearen hala protagonista gehienen asmoa. “Iraganeko aro baten modura deskribatu dute garaia, gainditutako etapatzat”. Sarasolak dioen

moduan, “pasibotasuna eta indibidualismoa nagusitzen ari zaizkigun honetan, badugu garai hartatik zer ikasia. Ekintza zuzena, inkonformismoa, matxinada eta irudimena nagusitu ziren, baina dena ez zen perfektua eta ederra izan: errepresioa, droga menpekotasuna, proiektuen eta borroken desaktibazioa, heriotza...”.

Aitor Puche historialarien ikuspegi kritikoa ere batu zaio liburuari, aztertu duen garaiko protagonistek zer ikusi, bizi, pairatu, kritikatu edo borrokatu zuten ulertzeko baliagarri delakoan. ■

Juanma Sarasola Hendaian bizi da gaur egun.

oso idealizatuta baitute garai hura.

Nire ustez, Irun izan zena eta oraindik hein batean ere badena erakutsiko dio liburuak Euskal Herriko jendeari. Topikoak haus-

tea ere ekar dezake, Iruni oso toki jakinetik begiratzen baitzaio, nagusiki Alardea dago tartean. 1995ean bukatzeko arrazoietako bat, hain zuzen, horixe da. 1996an

hasi zen Alardearen inguruko liskarra. Ez nuen hor sartu nahi, liburuak gai horren arabera etiketatzen hasiko zirelako, eta beharbada baztertzen. Moskun giroa makaltzeko arrazoietako bat ere horixe bera izan zen, Alardeak ekarritako haustura. Lehen denetarikoa jendea ibiltzen zen Moskun. Orain askok Moskura jaisteari utzi diote eta goiko San Juan inguruko kale Nagusian gelditzen dira. Pena da.

Alardea baztertu duzu eta politika ere ez da zuzenki ageri.

Politika ez dut arlo gisa hartu baina zeharka liburu osoa zipriztintzen du ezinbestean. Hori beste liburu baterako gaia zela otu zitzaidan, arlo ekonomiko eta sindikalak ere hirugarren baterako emango lukeen bezala.

Bertsolari
Txapelketa
Nagusia 2013

KANPORAKETAK

OION

Arroyo I pilotalekua
Urriak 26, 17:30ean

Eneritz
Zabaleta

Etxahun
Lekue

Iratxe
Ibarra

Maddi
Jarasua

Manex
Egirre

Miren
Enmuriza

ANTOLATZAILEA

LAGUNTZAILEA

argia

www.bertsozale.com